

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Narodnine in inserat
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2
Rekeplal se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.
Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.
Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 275.

V Ljubljani, v petek, 27. novembra 1903.

Letnik XXXI

Državni zbor.

Dunaj, 26. nov.

Prazna slama.

Tri dni že traja razprava o izjavi mini-
strskega predsednika dr. pl. Körberja; tri
dni že mlatijo parlamentarni mlatiči prazen
snop, da se kadi na vse strani. Prvi govori-
niki, voditelji strank, so na dolgo in široko
opisovali zdravila za jetično državo. In vse
je le prazna slama, potrata časa, pesek v oči
onim volilcem, ki še pričakujejo boljših ča-
sov od sedanjega parlamenta in sedanje
vlade.

Res, žalostne so razmere v državi, a še
žalostnejše so v parlamentu, ki ne more ži-
veti, ne umreti. Ves sedanjí parlament je
stara zarjavela ura, ki bije in ropota, dokler
je navita. Torej mrtev stroj v rokah vlade,
ki ga navija, kadar in kolikor je ravno po-
trebno in umestno. Tako je dr. pl. Körber
sedaj navil ta klepetec za tri ali štiri tedne.
Tedaj se izteče in zapoje § 14, pomočnik
za vse slučaje.

Razprava v zbornici bi imela smisel in
vspeh, ko bi parlament tudi izvajal posle-
dice, ko bi se ustvarila večina, ki bi vladi
narekovala taktiko. In vendar ta prazna raz-
prava ni brez smotra. Vlada in večje stranke
še danes niso edine, kaj naj pride kot druga
točka na vrsto. Nemška levica hoče začasni
proračun, Poljaki zahtevajo razpravo o na-
črtu glede odškodnine za vojaško priprago.
Tako počiva § 14, ki utegne doživeti še vi-
soko starost vsled nejednosti strank.

In vlada? Ta si kakor Pilat umiva roke,
češ, vi ste krivi, ako ne pridete pod eden
klobuk. Da pa se vladi ne more očitati brez-
brižnosti, ima gospod dr. Körber vsak hip
lep govor v žepu o tem in onem. Včeraj je
prekosil s svojim govorom največje opti-
miste, ko je navajal, kaj se je vse zgodilo v
državi zadnja štiri leta. Žal, da gospod mi-
nistriški predsednik ni nikogar prepričal. Le
tedaj vladne obljube in trditve ne bodo prazne
frazze, prazna slama, ako vlada svoje besede
podpre z odločnimi dejanji v smislu ravno-

pravnosti. Teh dejanj pa ne vidimo, pač pa
čutimo ravno nasprotno. Tako je vlada še
pred kratkim Čehom obljubovala vsuči-
lišče na Moravskem, a včeraj je dr. pl. Kör-
ber izjavil, da le to stori, kar moravski Nemci
odobri.

Koroška deputacija.

Danes je prišla na Dunaj deputacija ko-
roških Slovencev, da tolmači težnje in pri-
tožbe slovenskega prebivalstva proti raznim
uradom, ki nočejo priznati pravic sloven-
skemu jeziku.

Kakor že povedano bržjetošni potom,
so v deputaciji: dr. Brejc, dr. Jane-
žič, deželni poslanec Grafenauer,
župnik Ražun, župan šentjakobske občine
Kobentar in svetovalec Maier in
Božič. Srečali so jih poslanci: dr. Ploč,
Povše, Pogačnik in dr. Žitnik v
imenu »Slovanke zveze«, ki je po dr. Ploju
naprosila poljski in češki klub ter češke ve-
leposostnike, da zaslišijo želje deputacije. V
imenu češkega kluba sta najprijazneje spre-
jela deputacijo načelnik in prvi podpredsed-
nik, dr. Pacak in dr. Stranaky. Oba
sta obljubila vsako moralno podporo celo-
kupnega češkega kluba. Dr. Stranaky
bode že jutri v politični razpravi porabil pri-
liko, da odgovarja na včerajšnji govor min-
istrskega predsednika.

Tudi vitez Jaworski je v imenu
poljskega kluba izražal simpatije za sloven-
ske želje in težnje. Posebno prijazno sta de-
putacijo sprejela v imenu čeških veleposost-
nikov princ Schwarzenberg in dr.
pl. Mettal. Temu vplivu smemo pripis-
vati, da je dr. pl. Körber deputacijo ne le
prijazno sprejel, marveč tudi vse drugače
govoril, ko včeraj v zbornici. Daž. poslanec
Grafenauer je naglašal v imenu deputacije,
da ne zahtevajo družega, nego to, kar je
veljalo nad 30 let od najnovejšega časa, to-
rež: restitutio in integrum. To pa se je pre-
drugačilo pri koroških sodiščih »na v šji
ukaze«.

Iste pravice, ki jih imajo Makedonci
in Italijani pri zgradbi predora, morejo pač
zahtevati tudi Slovenci, ki so bili v deželi
pred Nemci in še danes tvorijo tretjino pre-
bivalstva.

Dr. pl. Körber je odgovoril, da mu ni
znan dotični »višji ukaz«, da je zahteval od
grškega nadsodišča natančno poročilo in da
bode ukrenil, kar vleva zakon, in zahteva
pravičnost. Vederemo!

Današnja seja

je trajala le do 3. ure, ker se nikomur in
nikamor ne mudi. Saj Litava še ne gori in
zemlja se suče v starem tiru. Govorili so
dr. Foit, dr. Menger in Klofač. Kakor kaže,
še jutri kopa ne bo omla-
čena.

Dr. Kathrein pa je mož, ki bi rad
voz vzdignil iz jarka. V torek je podil ob-
strukcijo po zbornici, danes pa je nujno
zahteval, naj zbornica vladi dovoli začasni
proračun, ker sicer jej poido mazilo za dr-
žavna kolesa. Vse lepo, toda to naj bi bil
dr. Kathrein pred leti na srce polagal nemški
levici, ki je privlekla obstrukcijo v zbornico.

Poslanec Fresl pa je bil danes nena-
vadno hud. Včeraj so namreč mej govorom
dr. pl. Körberju precej na glas ugovarjali
Fresl, Klofač in Chcc. Poslanec Stein pa
ne more trpeti, ako kdo ugovarja, zato je
na ves glas kričal proti Freslu: »Nazaj
dajte uro, ki ste jo ukradli v
kraljevem konaku v Belgradu.
Tat iz Belgrada!«

Že včeraj mej sejo je Fresl po dveh
pričah zahteval pojasnila od Steina. Ta
odgovori, da je zvedel od nekega časnika
Mandla.

Danes začetkom seje je Fresl za-
hteval, naj »grajalni odsek« takoj izreče
Steinu grajo. Zbornica je takoj po seji iz-
volila odsek, ki ravnokar zbora.

Torej humor ni še popolnoma zamrl
in apatija ni še zadušila boljših čustev.

Pretep v avstrijski državni zbornici.

Včeraj so tokom seje češki radikalci
odločno zahtevali od poslanca Steina,
naj pove, kako more dokazati, da bi bil
Fresl v konaku v Belgradu ukradel uro.
Stein je dejal, da mu je neki časnika
Mandl dejal, da je Fresl nekaj dni po
umoru kralja Aleksandra vzel iz konaka
neko uro »za spomin seboj«. Ko je Mandl
prišel v poslopje drž. zbora, ker je čul, da
bo zaslišan za pričo, sta ga skoro dobila
Klofač in Fresl, ki je stopil pred Mandla
ter dejal: »Jaz sem tisti, o katerem ste de-
jali poslancu Steinu, da sem v belgrajskem
konaku ukradel uro«. Mandl: »To ni res,
kar je dejal Stein v zbornici, jaz sem le
pravil o govoricih, ki so razširjene po Bel-
gradu, da je bil mej onimi osebami, ki so
si smele ogledati konak, tudi avstrijski drž.
poslanec Fresl in da je ta, kakor tudi ostali

obskovalci, vzel neko stvar za spomin seboj.
Fresl je Mandla udaril, nakar je Mandl Freslu
dal dve klicuti. Češka radikalca Klofač in
Schnal sta prišla na pomoč, nakar se je pri-
del pravcati pretep. Udarcev je kar deževalo.
Mandl je bil baje pobit na tla. Prihiteli so
poslanci in časniki, katerim se je posrečilo
ločiti pretepače. Mandl je bil takoj na to za-
slišan pri ravnatelju državno-
zbornice pisarne. Danes je poslal Mandl po-
slancema Klofaču in Schnalu svoje priče,
Fresla pa ni pozval na dvoboj, ker se Fresl
nekoč s posl. Albrechtom ni hotel dvoboje-
vati na način, kakor je hotel Albrecht.

Položaj na Ogrskem.

V včerajšnji seji poslanske zbornice je
prišlo do divjih prizorov; to je bil že več
kot škandal, to je bil nevarni napad na
ogrski parlamentarizem. Povod temu je dal
predlog liberalne stranke, naj se tudi po-
poldne vrše seja; na ta način se je skušalo
utruditi obstrukcijo in ji vzeti moč. Pred-
sednik je dal ta predlog na glasovanje, a
takrat so se odprle zatvore sarmatičnega
gnjeva, duhovi so se razdivjali, in vilo se
je nebroj psov na zborničnega predsednika
in ministra predsednika. Pravi povzročitelj
škandala je graf Apponyi; vse se je
čudilo, zakaj je ob nastopu Tiszove vlade
ostal v liberalni stranki, a čakal je samo
resnejšega hipa, da spravi s svojim izstopom
vladno stranko v večjo zadrego. Koristni
gled opravičnika mu je bila prava priloi-
nost, in izstopil je s 25 Mirmidonci iz Ti-
szovega kluba z namenom, da chrabri in na
novo vspodbode opozicijo.

Včerajšnja seja je moral predsednik
dvakrat prekiniti; v četrto ure je poklical
28 poslancev k redu. Koncem seje je izjavil
predsednik, da se bo v prihodnji seji glas-
valo o tem, naj se li vpelje tudi popoldanske
seje. Glasovanje se vrši brez vsake raz-
prave.

Vsled dogodkov v včerajšnji seji je
poslanec Daniel poslal posl. Barti in
Rakovskemu svoje priče in Barta
posl. Gajaryju. Neodvisna stranka se
je pripravila na nadaljni boj zoper vladno
večino.

Graf Zichy je odklonil ponudbo, da
bi zopet vsprejel predsedstvo ljudske stranke.
Izjavil se je, da se mu zdi, da bje zadnja
ura, in da se ovija zanka okrog vratu
ustavi, ki jo je vrgla nezavedna ob-
strukcija.

LISTEK.

Pisma s pota.

Poljski napisal H. Sienkiewicz.
Posl. Podravski.

(Dalje.)

Ponoči od nedelje do ponedeljka smo
imeli vnovič vihar, toda nihče ni vedel zanj,
ker smo vsi krepko spali. Niti v snu nam
ni prišlo na misel, da nam manjka komej
tri četrte ure do smrti. Vihar je bil pritiral
od severa dve ledeni gori, ki sta vjeli ladjo
na sredo in drvili nanjo, kakor dva peklenska
psa, grozeč ji, da jo zmečkata vsak hip. Ka-
pitan je zapovedal sneti jadra, pogasiti ogenj
v stroju ter prepustiti ladjo valovom in vetru
na milost in nemilost. Ravno to nam je re-
šilo življenje; kajti od tega časa se ladja, ki
so jo premetavali uprav isti valovi, kakor
ledeni gori, ni več približala tema gorama.
Sele ob svitu, ko se je bilo morje nekoliko
pomirilo, je plul parnik z vso soparo ter
pustil peklenski počasti za seboj.

»Kaj je bilo? Kaj je bilo?« povpraše-
vali so potniki drug drugega zarano na
ladji.

»To je bila smrt«, odvrne kapitan Ken-
nedy, gladeč si z roko, podobno veliki pe-
navki, svojo brado.

Nekatere gospe so hotele omedleti, ka-

kor bi jih bila volja, nadomestiti s tem
ugodno priliko, ki je bila že minila. Kapitan
se je spremenil v naših očeh v pravega ju-
naka, in odslej ga tudi ni nihče smatral za
drugega, dasiravno se ta pošteni preprosti
mornar ni mogel in ni hotel spoprijazniti
s tako odlično vlogo.

Treba pa je priznati, da so kapitan,
častniki in sploh vse moštvo na ladji vrli
ljudje, ki vedo, kaj je njih služba in kaj so
njih dolžnosti, pri tem pa točni, mirni in
nenavadno prijazni do potnikov.

»Germanicus« je vrhu tega eden izmed
najurnejših parnikov, ki plovejo med Liver-
poolom in New Yorkom. Ponosni smo na
to, in patriotizem do White stara je med
nami čimdalje krepkejši. Rogati se »Cunaron«
smatra se za dober ton. O vseh drugih črtah
se izražamo s pomilovanjem. Vsak dan se
množica oseb rine k deščici, na katero čast-
nik zaznamuje število milj, ki smo jih že
prejadrili. Ne plovemo sicer tako urno, kakor
zna »Germanicus«, ker je slabo vreme in
jadra le malokdaj morejo pomagati sopari.
Potovanje je čimdalje bolj dolgočasno; vendar
naznanjajo galebi, katerih število čimdalje
bolj narašča, da se bližamo suhi zemlji. Za-
res, nahajamo se na peščenem produ, ki
obdaja New Foundland, toda obrežja še ni
bilo videti. Po cele dneve zrem raz krov na
morje; pravijo namreč, da je moči časih

opaziti v tej okolici kite. Toda valovi so
pusti in prazni. Samo enkrat je neka pošast
pomolila za trenotek glavo iz vode, toda
zginila je, predno sem mogel spoznati, h
katerim stvarjem pripada.

Šestega dne smo imeli na ladji koncert.
Vreme je bilo lepo; skozi debele šipe, ki
tvorijo okna, pokukajo iskredi solnčni žarki.
Koncert otvori orjaški gentleman, veselega
lica, resno poleg klavirja, z naslednjim go-
vorom:

»Ladies and gentlemen! V kratkem za-
čujete eno izmed največjih umetnic na
svetu: Miss N. Ako še doslej niste čuli o
njej, niste čuli samo zaraditega, ker je njena
skromnost tako velika, kakor njen talent.
Amerika je ponosna nanjo, Evropa pa škrip-
lje z zobmi od nevoščljivosti. Zato vam sve-
tujem, da se v tem hipu celi spremenite v
ušesa. Miss N. vam zaigra študijo, katero je
zložil znameniti gentleman Šopen. Poslu-
šajte torej!«

Miss sede h klavirju ter jame kvariti
Šopenovo skladbo do te stopinje, da so naša
poljska ušesa jela v pravem pomenu besede
veneti; nato se začuje gromovito ploskanje,
govornik pa vstane ter nadaljuje:

»Ladies and gentlemen! Znano vam je,
koliko škode nam delajo v naših shrambah
za živež odurne podgane in miši. Toda na-
počila je ura maščevanja; kajti zdaj nastopi naj

imenitnejši tenorist na svetu, M. Charli, ki s
svojim nepresegljivim glasom prestraši vse
te škodljivce. Zagotavljam vas, da bo vsaka
podgana stokrat rajši skočila v globočino
oceana, nego bi poslušala ta napev, ki ima
v kratkem odmevati.«

Novo gromovito ploskanje je končalo
besede našega govornika. Začuje se: »Pat!
Pat!« M. Charli stopi poleg gospodične, ki
igra na klavir, ter jame peti italijansko pe-
sem: »O fanciulla mia!« Ako bi jo slišal kak
Italijan, bi bržkone prišel ob pamet. Težavno
je opisati in izpovedati, kako malo muzi-
kalnih talentov se nahaja med angleško-
saksonskim plemenom. Med mnogimi pevci
in pevkami nisem slišal niti enega glasu, ki
bi ga bilo moči poslušati, ne da bi človek
škripal z zobmi. Vendar so bili Američani
nenavadno zadovoljni sami s seboj in s svo-
jimi talenti. Vprašali so nas celó z nekim
ponosom, ali smo že čuli kaj podobnega v
Evropi? In jaz sem jim odgovoril odkrito-
srčno, da kaj takega v Evropi res še nisem
slišal.

Ta dan je bil dan slavnosti na ladji. Po
koncertu je bil obed z najrazličnejšimi na-
pitnicami. Med drugim je koncertni govornik
napil svečano na čast kapitanu Kennedy.
Omenil je, da imamo zgolj hrabrega kapi-
tana zahvaliti za svoje življenje in za mir v
svojih rodbinah; ako bi ne bilo njega, bi nas

Važna poročila iz Bosne.

Ondotni listi pišejo: »Tu se delajo velike vojaške priprave za pomlad. Železnici Sarajeva - Megjegje - Uvac in Megjegje - Vardista, prva proti Novem Bazaru, a druga proti Srbiji, se gradita dan in noč. Sluti se, da bo treba spomladi korakati v Macedonijo. Tu so Turki in Sibi mirni, kakor nikdar. Tudi oni slutijo velike dogodke, pričani, da sta Rusija in Avstrija sporazumni, in da se jima ne more nikdo v bran postaviti. Minister Burian pripravlja velike reforme v korist Bosne. Top bo kmalu počil.

Kdo bo škof v Tridentu?

Terno predlog za imenovanje škofa v Tridentu je že stavljen. Na prvem mestu je predlagan msgr. Endrici, na drugem mestu msgr. Faidutti, pošt v Gorici, in na tretjem mestu msgr. Hutter. O imenovanju prevladuje mnenje, da se bo vlada odločila za msgr. Endricija in da ni dvomiti tudi na pritrjenju svete stolice. Novi škof bo imenovan še pred koncem tekočega leta.

Vinska klavzula.

Z dnem 31. dec. t. l. poteča doba trgovinskemu ugovoru naše monarhije z Italijo; s tem seveda poteče tudi vinska klavzula, ki je tako škodovala našim vinorodnim krajem, zlasti v Dalmaciji. V tem kratkem času do 31. dec. se ne more skleniti končna trgovinska pogodba; nato niti ni misliti. Vladi, avstrijska in ogrska, si bosta pomagali s provizorijem, ki jima dá na razpolago časa za končno pogodbo. Ogrskemu parlamentu je bila predložena zakonska osnova, s katero se vlada pooblastuje, da uredi začasno trgovske odnose z Italijo; avstrijskemu parlamentu ne bo predložena enaka osnova; naša vlada bo rešila to vprašanje s § 14. Smatra se za gotovo, da bo največje težkoče zadajala vinska klavzula. J. v. l. j. da že ta teden pridejo naši poslaniki v Rim, da začne dogovor z ondotnimi državni. Avstrijski vinogradniki so odločno zoper vinsko klavzulo, a vlada se boji, da bi to moglo neugodno vplivati na politično zvezo naša monarhije napram Italiji. Bojimo se, da bo diplomacija nekaj ukrenila, kar ne bo zadovoljilo nikogar. Italija, ki je zadnjih 15 let uvažala k nam na milijone hektolitrov vina, ne bo mogla več delati tako izvrstnih kupčij. Pri nas so velike površine vinogradov na novo nasejane, in nova trta je tako rodovitna, da ne vemo, kam z vinom. Italijanski trgovinski minister vé, da je sedanjí vinski klavzulí odzvonilo, a morda bo zato zahteval, da se klavzula preneha. Govori se tudi, da je Italija zato zadnji čas sklepala zveze s Francijo in Anglijo, da bo lažje z večjo silo pritiskala, da se vinska klavzula zopet sklene. V slučaju, da ta izostane, Italija baje ne bo sklenila trgovinske pogodbe.

Homatije na Balkanu.

Anglija, Francija in Italija hočejo postopati združeno glede rešitve evropsko-orientalskega vprašanja. Vse tri so silnejše v svojih zahtevah na sultana kakor ostale velesile, vse tri goje doslej neizpolnjene želje. Italija zahteva Albanijo, ali pa vsaj večji vpliv v tej deželi. Francija ima svoje želje z ozirom na Sirijo, in zdi se, da so gotovi krogi Turčije pripravljeni na izgubo Sirije. Spomladí nastane nov polom na Balkanu, in opravičena je misel, da bo šla na kosce evropska Turčija. Pri tem ima tudi Avstrija svoje interese; ona gre za tem, da dobi odprto pot do Soluna in do Sredozemskega morja. Vprašanje je samo, kako bo nastopila Nemčija, ker je cesar Viljem prijatelj sultanov.

bili ledeni gori brezdvomno pogreznili v morskó globino. Nato je primerjal hrabrega kapitana raznim junakom starih časov ter proti koncu izrekel mnenje, da zbrane lady in gentlemani gotovo spoznajo za primerno in pravo, zaklicati trikrat v čast našemu kapitanu: »Hip! Hip! Hourra!« Zbrane lady in gentlemani so res spoznali to za primerno, nakar je nastalo takšno osepljivo kričanje, kakor bi bil nastal na ladji požar.

Poštenega kapitana je ta napitnica dobila povsem nepripravljenega. Uprav v tem hipu si je namreč mašil usta z velikim kosom »rumsteka«. Predno je torej njegov prestrašeni razum utegnil razbrati ono primero s starodavnimi junaki in spoznati, pri čem da je, je bilo treba končati popravek z »rumstekom« ter ga požreti, naj se že potem zgodi, kar hoče. Bedni junak starodavnosti bi se bil pri tem skoro zadavil, oči so mu izstopile iz jamic, »rumstek« mu je obtičal v grlu; končno je še s polnimi ustmi odgovoril, da mu je to tako prijetno, kakor če bi bil izpil steklenico žganja; zahvali se vsem zbranim, prosi jih odpuščanja, ako je bil »rumstek« trd, itd. itd. (Dalje prih.)

Ker se govori, da nameravajo vetaši obnavljati bombe atentate v Solunu in drugih revolucionarnih pokrajinah, obrnila se je turška vlada na srbsko vlado, oziroma srbski dacarski urad, naj pazi, da se med cementom ne bo prevažal tudi dinamit na Turško, ter naj v to svrhu vse vreče preiščejo. Ker imata cement in dinamit isto težo, zato so sklenili vetaši ga na ta način utihotapljati na Turško. Srbija baje ni voljna ugoditi tem zahtevam, ker bi to škodovalo njeni trgovini in prometu.

Rusija in Japan.

Iz Petrograda prihaja čudna vest, da se je pred dve ruski ladiji, ki sta pršli v Port Arthur, postavilo 12 japonskih ladij, da jima zaprejo vhod v luko. — Ako je to poročilo istinito, potem je Japan razžalil mednarodno pravo in storil veliko nerodnost. Samo dve ruski vojni ladiji bi moglo gotovo uničiti 12 japonskih brodov, zato pa je ruska pomorska sila v istočno-azijskih vodah dovolj močna za pet Japanov. »Nov. Vremja« pišejo: »Zdravi tok, ki veje v višjih političnih sferah Japana, nam priča, da ne želé vojske z Rusijo. Japonski državniki ne morejo prezreti, da bi bila vojna z Rusijo le njenim sovražnikom koristna, ki hočejo to energično državo oslabeiti.«

»Kōn. Ztg.« prinaša iz Tokia dopis o rusko-japonskem razporu in pravi, da izbruhne vojna med Rusijo in Japanom v najkrajšem času.

To mnenje vlada tudi v Koreji, Mandžuriji in ruskih mejnih okrajih. Bančne filiale v ruskih mestih so dobile navodilo, naj ustavijo kupčijski promet. Rusija pomnožuje obstoječe garnizije in pošilja nove čete v Mandžurijo.

Iz brzojavk.

Dunaj. Četi so sklenili, da ne puste v razpravo tudi nobene gospodarske predloge, tudi ne neke železniške predloge, od katerih bi imeli velik dobiček. Tako bo za sedanje državnega zbora še pred božičem predčasno končano. Baje ho zasedanje odgodeno že prihajnji teden.

Dunaj. V poslanskih krogih se govori, da je vlada razpustila obč. zastop v St. Hipolitu.

Budimpešta. Zasedanje delegacij pred božičnimi prazniki bo le kratko. St. u. n. vlada bo baje trimesečni provizorij skušala dobiti od delegacij. Kedaj se sestanejo delegacije v novem letu v svrhu meritornih rešitev proračuna, odvisno je od nadaljnjega razvoja stvari.

Budimpešta. V Ugri je bil izvoljen ministrski predsednik grof T. sz. z 544 glasovi večine.

Budimpešta. Grof Apponyi priobčuje izjavo, v kateri pravi, da izstopa iz liberalne stranke vsled predloga, naj bi se seje vršile dvakrat na dan, ker je to v nasprotju z opravilnikom. To stališče je zastopal vedno kot bivši zborniški predsednik in tudi sedaj mu prepoveduje politična dostojnost, podpirati tak predlog. Ker liberalna stranka od svojih članov zahteva, da ta predlog podpirajo, mora izstopiti iz stranke. Obstrukcija je sprejela izstop Apponyjev z velikim navdušenjem in splošno izraža, da bo sedaj nastopila z najsrajnejšimi obstrukcijskimi sredstvi.

Praga. Pri dopolnilni deželnozbornski volitvi v okraju Rakonic je dobil samostojni kandidat Udrzal 1205, češki agrarec Anton Mohl 1052, liberalni radikalec Marek 441, narodni radikalec Choc 347, soc. demokrat Aust 198 glasov. Potrebna je nova volitev.

Praga. V zasedanju češkega deželnega zbora, ki se prične koncem decembra, prično Nemci zopet z obstrukcijo. Nemci so izjavili, da so pripravljeni prenehati z obstrukcijo pri nujnih gospodarskih predlogih. Deželni zbor bo zboroval do srede meseca januarja.

Osek. Občinski odbor je soglasno sprejel predlog zahtevati v Oseku ustanovitev hrvatske deželnoobrambne kadetne šole.

Sarajevo. Baron Appel gre te dni na dopust in se ne vrne več na svoje mesto.

Rim. Valed demonstracij vseučilišnikov se je zaprlo tukajšnje vseučilišče.

Rim. Novi nazorni minister Orlando je posvetil posebno pozornost ljudskemu šolstvu. Orlando tudi hoče zvišati plače učiteljem, ki so v Italiji slabše plačani, nego industrijski delavci.

Rim. Avstrijski odposlanci so v zadevi sklepanja provizorične trgovske pogodbe z Italijo došli sem. Obravnave bodo trajale 14 dni. — Dijaki so iz Inomosta povrnili šemu se prof. Gubernatiju priredili velikianske ovacije.

Rim. Po vsej Italiji so velike demonstracije radi dogodkov v Inomostu. V Milanu je bila v gledališču velika protiaustrijska demonstracija. Godba je morala igrati Garibaldijevo himno. V Benetkah je rektor vseučilišča prepovedal dijakom zborovanja, ki bi se pečala s položajem Italijanov v Avstriji.

L. v. o. v. Rusini so imeli v nedeljo tri shode, na katerih so zahtevali pravični vo-

lilni red. administrativno delitev Galičije, rusinski oddelek dež. solskega sveta in takojšnjo ustanovitev rusinske gimnazije v Stanislavu.

Ne podcenjujte občinskih volitev!

Izpod Nanosa, 16. nov. 1903.

Obširno hrenoviško župnijo je zadela pred nedavnim časom fenomenalna sreča. Pri občinskih volitvah so namreč zmagali »liberalci« na vsi fronti. To zmago so liberalci prav lakonično nazvali »Narodu« z besedami: »Pri občinski volitvi v Hrenovicah so klerikalci s kaplanom Hartmanom popolnoma pogoreli. Kaplan je pa lahko vesel, da zvečer ni prišel med ljudi«. Zadnjega odstavka smo bili mi, klerikalci, prav veseli. Saj je vobče znano, kako pogumni in korajžni so hrenoviški liberalci. To nam bo potrdil g. R. čegar nežno telesce so krotle nežne roke. In gospod se je nežnih rok tako zbal, da je zbežal na Primorsko. Da bi si ti pogumni liberalci dajali prepotrebne korajže, so pred volitvami trikrat napadli našega spoštovanega g. kaplana. In sicer v jeziku in na način, da se takoj spozna, da ima dopisnik več opraviti z gnojem, kot pa s peresom. Pa pustimo to! »Slovenčev« bralce bo pa gotovo zanimala velevažna novica, da so pri občinskih volitvah liberalci volili tudi hrenoviškega g. župnika in ga tudi izvolili. Svet se bo čutil. Stvar je pa takale. Občinski tajnik je brat g. župnika. In tajnik je duša liberalnega gibanja v hrenoviški firi. Kjer more, vrže poleno pod noge »klerikalcem«. Da je velik prijatelj hrenoviške »klerikalne« posojilnice, ki jo vodi zaslužni g. kaplan, je umevno samo osebni. Občirski tajnik je na dan volitve pripeljal zadnjega moža na volišče. Izdal je parolo: Volimo liberalci g. župnika in vse bo našel! To se mu je tudi sponeslo. Gosp. župnik ni protestiral, se dal voliti in poraz »klerikalcev« je bil zapečaten. Luštavo se je sveda pohuševalo: Tu »klerikalci« s kaplanom na čelu, tam liberalci, ki volijo župnika! In zdi se nam, da katoliško narodna stvar v hrenoviški firi peša in gre naglo rakovo pot. Res je, da je tod dosti krščanskih mož, ali razmere so čudno zapletene. Maršikatera rezka beseda nam tiči pod peresom, a jo za zdaj zamolčimo. Toliko pa lahko rečemo: Duhovnik, ki gre skupno z liberalci, o katerih ve, da »Narod« čitajo in da se s tem javno hvalijo, in če je vmes tudi lastni brat, tak duhovnik nam ne more biti po volji. Naš večkrat »globoko užaljeni« občinski tajnik bo menda zopet dejal, da sejemo prepri in sovraštvo«, da rujeemo zoper »bratovsko ljubezen« in da ga hočemo pri bratu g. župniku »oblatiti«. Pa naj bo le potolažen. Potolažil ga bo »Narod«, čegar zvest bralec je on, g. župnika brat. Saj bo od njega pohvalo dobil, če je že ni. Slednjič mu še povemo, da se njegovih groženj ubogo malo bojimo. Tudi mu povemo, da občinski tajnik še ni tako dostojanstvena oseba, da bi njemu na ljubo g. kaplan prekliceval svoje besede v cerkvi in povrh tega še v »Slovencu«, četudi — po liberalni navadi — grozi s tožbami. Občinske volitve v Hrenovicah so pa dokaz, da so občinske volitve silno važne in znamenite. Kdor je videl hrenoviške liberalce, kako so se potili, koliko potov so napravili, koliko vina plačali in še povrh to sredstvo porabili, da so velili g. župnika — g. dr. Tavčar, ali ne boš ozmerjali svojih zvestih slug! — ta bo izprevidel, da so občinske volitve, oziroma z nage, podlaga za nadaljno delovanje te ali one stranke!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. novembra.

O ljubljanskem o. kr. nemškem šolstvu — glas iz občinstva. 1. Ali je g. Peerz za kranjskega kmeta nastavljen, ali naj bo kranjski kmet njegov sluga? Pošilja nemške grajalne liste! Naj bi se usodil slovenski profesor Nemcu poslati slovenski list! Do Küberja bi šlo! — 2. Dr. Iličiča suplira J. Cizel z meščanske šole na Krškem — Slovenec po rodu! Mož na zavodu ne izpregovori slovenske besede. Taki učitelji pa delujejo na krški meščanski šoli, in Hein pravi, da to ni pomembevalnica! Cizel sodeluje v filharmonskem društvu in pri »Laibacher Schulzeitung«! Ali se misli s tem utihotapiti na preparandijo? Takih »mož« ne rabimo! — 3. Naše šole vabijo mladino intenzivno k kazinskim političnim uprizoritvam predavanj graških profesorjev — zakaj niso besede črhnele, ko so predlanskim Slovenci predavali? Mladina, contra! V kak žep bodo šli novci, nabrani kot vstopnina?

Izjava dr. Ploju. »Slovensko društvo«, politično društvo za Spodnji Stajar, je imelo dne 25. t. m. odborovo sejo, v kateri se je sklenilo, da se odpošlje gospodu državnemu poslancu, dvornemu svetniku dr.

Mros'avu Ploju, naslednja izjava: Velečeni gospod državni poslanec! Odbor »Slovenskega društva« za Spodnji Stajar vam izreka hvalo za Vaš odločen govor v državnozbornski seji dne 24. novembra ter Vas prosi, da vplivate na jugoslovanske poslance, da bodo tužnim obmejnim slovenskim razmeram, osobito na Koroškem, i še nadalje posvečevali vso skrb in pozornost ter jih odslej dosledno najradikalneje zastopali, in da si zagotovijo tudi pomoč drugih slovenskih poslancev. Blagovolite sprejeti izraz našega najodličnejšega spoštovanja. Mari-bor, dne 25. novembra 1903. Za odbor »Slovenskega društva«: dr. Iv. Glasser, predsednik; Anton Korošec, tajnik.

Pet slovenskih shodov na Koroškem je bilo preteklo nedeljo. Slovenci so zborovali po posredovanju »Kato.l.-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem« v Prevaljah, v Šmihelu pod Pliberkom, v St. Jakobu v Rožu, na Trati pri Glinjah in v Hodišah. Povsod so bili sprejeti protesti proti nečuvnim krivicam, ki se godé koroškimi Slovincem, in odposlani na Dunaj.

Osebnosti. Cesar je podelil vele-tiču, g. Jožefu Gorupu, viteztvo s pridevkom »Slavinski«. Vitez je nadalje postal generalni ravnatelj južne železnice, dvorni svetnik g. dr. Aleksander Eger. — Konceptni praktikant pri deželni vladi v Ljubljani, gosp. dr. Rudolf Andrejka pl. Livnograd, je prideljen okr. glavarstvu v Radovljici. — Absolvirani pravnik, Bogomil Senekovič, je kot konceptni praktikant prideljen dež. vladi v Ljubljani. — Okrajni zdravnik v Petri, g. dr. Franc Raznožnik, je na lastno prošnjo prestavljen v Velike Lašče. — Občinski svet ljubljanski je v svoji zadnji tajni sejni imenoval konceptnega praktikanta, gospoda Frančiška Govekarja, za koncipista extra statum. — Predč. g. Ivan Koršič, c. in kr. pomorski kaplan, je vkrčan kot dušni pastir na eskadri pripadajočo vojno ladjo »Arpad«.

Izjava občine Trebnje. V poročilu v izjavi občinskega zastopa v Trebnjem za volivno reformo je pomotoma izostalo ime vrlega župana g. Franca Hučca, ki je izjavo tudi podpisal. Ni čuda, da ta krepka izjava prvih občespoštovanih poštenjakov »Narod« tako hūde, da bi jo najraje utajil. Tudi v Trebnjem je liberalcem odklenkalo.

Slovenska banka v Celovcu. To je najnovejša, kar plaši Nemce. Ljubljanska kreditna banka otvori dne 1. januarja prihodnjega leta v Celovcu svojo filijalko. Filijalka bo v Kolodvorski ulici v hiši gospoda Vuršiča. Tako poročajo nemški listi in se pené jeze.

Kranjski deželni šolski svet. Nadučiteljem na ljudski šoli v Budanjah je imenovan ondotni učitelj, g. Adolf Sadar. — Definitivno sta imenovana na svojih dosedanjih službenih mestih prov. učitelj g. Ivan Vuga v Nidanjem Solu in provizorična učiteljica, gđ. Karolina Burnik v Žireh Vpokojena je učiteljica g. Frančiška Wrus v Šiški. — Enorazredniki se ustanove v Novem Vinklju in Starem Vinklju. — Ljudski šoli v Naklem in St. Jakobu ob Savi postane dvorazrednici.

II. sestanek »Leonove družbe« vršil se je preteklo sredo prav povojno. G. dr. Jerše opisal nam je v svojem pravzanimivem predavanju najprej fizično s rco, njegov ustroj in delovanje, prešel potem na »s rco« v prenešenem pomenu in pokazal, kako se mora nanj ozirati pesnik in govornik, pedagog in modroslovec. Po predavanju se je vnela prav živahna debata, v katero so posegli gg. prof. Evgen Jarc, dr. Aleš Ušeničnik, dr. M. Opeka, dr. J. Krek, Anton Jarc in dr. J. Gruden. Veliko zanimivih vprašanj se je sprožilo, žal, da ni bilo mogoče vseh rešiti, ker je prehitro potekel čas. — Zanimanje za te večere kaže se letos še večje nego lani in to po pravici. Pri teh večerih naj bi se res vedno združevala vsa katoliška misleča inteligenca, potem bodo dosegli svoj namen. — Prihodnji sestanek bo v sredo, 9. decembra, tema predavanju se naznači pravočasno.

Nečuvne razmere na Koroškem. V Lešah pri Prevaljah so v šoli otroci sami

Slovenci, učiteljica pa ne govori slovenski, poučuje samo nemški in to v prvem razredu v utrakvistični šoli. To je škandal!

Nadaljujemo! „Mir“ piše: Sodniki na Koroskem pridno nadaljujejo delo, katero jim je naložila nemško-nacionalna klika. Eden drugega hočejo prebiti. V potu svojega obraza se pehajo, da bi zadavili slovenščino v sodnih dvoranih. Zadnjič je bil na vrsti zopet rožeški Pirker. Ko je dne 19. t. m. g. dr. Benkovič kot zastopnik g. župnika Svaton hotel govoriti slovenski, je bil discipliniran (kaznovan) na globo 20 kron, odvzeta mu je bila beseda in razpravljalo se je »in contumaciam«, t. j. ne da bise obtoženega poslušalo!! Ali to niso skrajno škandalozne razmere, nevredne države, ki je vsaj doslej hotela veljati še za tako, v kateri imata pravo in pravica kaj veljave!? — Poročali smo, kako drzno postopajo naša sodišča in nalagajo disciplinarne kazni. Dostavljamo, da naj gospodje sodniki nikar ne mislijo, da zoper tako krivično postopanje ni nobene pomoči. Šlišali smo nekoč o nekem takozvanem sindikatnem zakonu, kateri varuje tisto stranko, ki jej je kak sodnik po krivici škodo napravil. Zna se torej zgoditi, da bodo prtem sodniki tiste stroške, ki jih sedaj g. dr. Brejcu nalagajo, iz lastnega žepa šteli! Potem bo pa šovinizma tako hitro konec, kakor se je nenadoma začel.

— **Poroka.** Iz Britofa pri Kranju se nam poroča, da se je ondi zadnje sredo poročil g. Blaž Zabret, posestnik in trgovec, z gosp. Matildo Pirnat iz grajščine „Tustan“ v Moravčah. Zakonsko zvezo je blagoslovil ženinov brat č. g. Valentin Zabrat, jeseniški kapelan. Novoporočencema mnogo srečnih let!

— **Osebnosti v Koroskega.** Težko zboti je č. g. Fr. Šavbah, dekan v Domačalah. — Prestavljena sta gg. Iv. Hornbök, kaplan v Trbižu v Piherki; Fr. Božič, kaplan v Piherku, za provizorja v Javorije; g. Iv. Časky ostane na Lipi. — Za provizorja v Štefiah v Libudski dolini je imenovan g. Iv. Larcher, ki je doslej služboval v Braziliji. — V stalni pokoj je šel učitelj P. Jarič na Fari. — Prestavljeni so: učiteljica B. Sima iz Tinj v Velikovec; učiteljica S. Schmalz iz Grebinja v Trbiž; učitelj F. Marinič v Kapli ob Dravi je imenovan za šolskega voditelja na Sirmcu. Nastavljeni so za podučitelje pripravniki: Fr. Katnik v Kapli, Ljud. Skalka v Grebinju, Alojzija Stebe v Tanjah. — V Grabštanu je se orožniškemu stražmojstru, Al. Kralju zelo slovesno pripel od cesarja mu podeljeni srebrni zaslužni križec s krono. K slavnosti je prišlo mnogo tujih gostov. — Predstojnik pisarne okrajnega sodišča v Celovcu, g. Fr. Berdnik, je imenovan za nadodvisca pri velikovškem sodišču.

— **Predavanje v Kranju.** Zabavno in izobraževalno društvo »Kranj« v Kranju priredi v nedeljo dne 29. t. m. ob 1/2 5 uri popoldne v društvenih prostorih (gostilna Šumi) predavanje, h kateremu vabi člane najljubnejše odbor. Predaval bo g. Remec: o papigah in žerjavu.

— **Nežnost liberalnega ženstva.** Iz Smartna pri Litiji se nam piše: Človek bi mislil, da so naprednjaki samo moški... To pa ni tako — vsaj pri nas v Smartnem ne. To se je vrlo pokazalo v nedeljo, ob obisku naših g. poslancev. Ko je bil namreč prišel govoriti eden g. poslanec zbranimu občinstvu, so se od liberalcev »nafajhanti« pobalini pred dvorano in na trgu zadržali še precej mirno, dokler jih niso spodbodile tri napredne dame s klici: »Dil z žliedro!«, »živijo Tavčar!« itd. in so pri tem prav močno udrihale s pestmi po vratih. To je ojačilo tudi moške — zgledil mičejo — ki so nato seveda sledili damam in so napravili precej hrupa. Zborovalci so se nato umaknili v župnišče, kjer so imeli mir. — Tako, da boste vedeli, da imajo pri nas tudi dame korajžo in da se ne bojé za svoje pesti! To je tista takomenovana »ženska nežnost«, katera cvete v liberalni stranki. Kadar bodo liberalne dame ljubljanske rabile govorice mesto Zofke Kvedrove, lahko eno od teh porabijo, da jim predava o žindri in o svojem junaštvu — z vzdignjenimi pestmi. — Drugič pa še kaj več!

— **Hrvatske novice.** Zagrebški Židje. Od 55.000 zagrebških prebivalcev je 3500 Židov; vsa trgovina in promet je v njihovih rokah, ter imajo v vseh javnih poslih odločilno besedo. — Stoletnica gimnazije. Srpsko pravoslavna gimnazija v Sremskih Karlovcih je pred dnevi proslavila stoletnico svoje ustanovitve. — Proračun mesta Zagreba za leto 1904 izkazuje 1.666.392 K redne potreščine, in 1.532.182 K rednega pokritja. Proračun kaže, da so se letos zvišale potreščine za 24.698 K, pokritja je izkazanega za

16.230 kron več. Stupne potrebščine je 1.743.290 K, askupnega pokritja 1.754.824 K. — Trgovske šole ni doslej v Dalmaciji niti ene. Poslanec Vuković je 15. t. m. v parlamentu vložil zahtevo po ustanovitvi dvorazredne trgovske šole. — Nema devojka. Otiščki listi poročajo, da so našli v šumi 15letno devojko, ki je blodila semintje. Zdrava je in razume hrvatski, nemški, madjarski, italijanski in francoski jezik. Govoriti seveda ne more; na vprašanja je odgovarjala pismeno. — Tri skupščine so se vršile na včerajšnji dan v Slavoniji, namreč v Djakovem, Virovitici in Požegi. Narodna zavešt in nada v boljše bodočnost vedno globlje prodira med narod. Ruši se trhlja trdnjava madjaronstva. — Ljudski shod se je včeraj vršil v Požegi. Sklicatelji, med njimi 12 župnikov, so podali oklice na narod, v katerem povdarjajo sedanje neznosno stanje hrvatske domovine. Isti dan se je vršil shod v Koprivnici. — Demonstracije so bile v sredo zopet v zagrebških gledališču. Naprjene so bile zoper dramo »Republika v Magarsčevcu«, ki sramoti socialne in narodne tendence. — Proračun mesta Reke za l. 1904 izkazuje 1.996.911 K prejemkov in isto toliko stroškov. — Župnik Jemeršič, ki se nabaja v zaporu, je zbolel. Tovarši mu hočejo pomagati. — Požar. V nedeljo je pogorelo na Kamenjaku občina Grobnik, troje hiš. Škode je 12.000 K.

— **40 usmiljenih sester obolelo.** Tifus v graški splošni bolnici se vedno bolj širi. Bolnih je 40 usmiljenih sester, 7 drugih žensk in 4 moški.

— **Slovenščina na državnih poslopih.** Po prizadevanju naših državnih posilancev je vendar dobilo sodnijsko in davkarsko poslopje v Slov. Bistrici dvoje zidčen napis. Za tako malenkost se moramo Slovenci potegovati v okraju, ki je popolnoma slovenski.

— **Zlata poroka.** Dne 23. novembra praznovala se je v Opatjem selu nenavadna in izredna slavnost. Gospod Stefan Marušič iz Lokvice, večletni župan, praznoval je namreč svojo zlato poroko, a njegov sin Jožef pa ob enem svojo prvo poroko.

— **Smrtina kosa.** V ponedeljek, dne 23. t. m., je v Tolmaju po mučni bolezni umrla gospa Marija Pavlitz, vulgo Belin. — Umrl je dne 10. t. m. v Trstu v bolnišnici po dolgi in mučni srčni bolezni Franc Zerjal, sin cerkovnika Vincenca Zerjala iz Pliskovice. Star je bil šele 29 let.

— **Na obe očesi oslepel.** Veliko pozornost je vzbudil v Gradcu samomor 26letnega avskultanta dr. Arnolda Saillerja, ki je imel ravno napraviti sodnijski izpit. Bojazen pred to skušnjo ga je tako razburila, da si je sklenil končati življenje. Posledica njegovega poskušene samomora je, da je sedaj na obe očesi slep.

— **Službi menjata poštna asistenta** gospod Martin Radej v Gradcu in gospod Edward Röder v Ljubljani.

— **Iz Celovca** poročajo, da je odložil mandat občinskega svetovalec inspektor Giovanoli.

— **Smrt rojaka v Ameriki.** V Celumetu je v rudniku ubilo rojaka Mihaela L. Klobučarja, doma iz Lahinje, fara Črnomeli.

— **Razpisana** je služba sodnega sluga v Kamniku.

— **Mlad postopač.** Lani iz Ljubljane pobegli, l. 1892. v Ljubljani rojeni Franc Sinkovec, se pod napačnim imenom Franc Vrhovec potepa po deželi. Z dne dni je v Daneh pri Rbnici izvršil tatvino in pobegnil.

— **Ogenj.** Pogorela so poslopja po sestniški Ulrhu Zupanu v Dečevni, okraj Tržič. Škode je 3400 kron.

Ljubljanske novice.

Oddaja tiskarskih koncesij.

Čudna so pota naše obitne zbornice, še čudnejša pa pota naše nepristranske vlade pod pravičnim predsedstvom barona Heina. Poročali smo že, da se je dovolila tukajšnjemu trgovcu s papirjem, gosp. Fr. Igliču, koncesija tiskarskega obrta. Neverojetno, a vendar res! Gotovo bude umestno, ako se ta čudež malo pojasni.

Zadnji čas prosilo je več tiskarjev na podlagi učnih in v tehničnem oziru izšolanih sprideval, da se jim dovoli izvrševanje obrta — ali vse prošnje so bile odbite z različnimi motivacijami. Pred malo leti, ko se tiskarski obrt v Ljubljani, in sploh na Kranjskem, ni bil tako razvit se je prapominjalo, da mesto Ljubljana sploh ni dovolj razvito za otvarjanje novih tiskarn, dasitudi so bili prosilci izkušeni strokovnjaki, kateri so znali kot voditelji tiskarn dokazati, kako se tiskarska umetnost vedno bolj razvija in da nikakor ne zaostaja Ljubljana za drugimi mesti. Ravno odbiti prosilci imajo menda zasluge, da se je Kranjska povzpela do najlepših proizvodov, kot dokaz, da stremi po spolnitvi in izpeljavi vsake nove metode.

Kje je iskati glavnega vzroka odklonitve, je uganka, vendar je pa kolikor toliko pripomogla k odklonitvi — obrtna zbornica —

kier so sedeli tudi strokovnjaki a bjeđi se, da ne bi bili prikrajšani valed konkurence, katera bi jih prisilila do napredka — so bili proti koncesijam. Kot drugi vzrok smatrati bi bilo morda tudi, da so se oglašali prosilci baš iz »Katoliške tiskarne«. v katerih je merodajna inštanca videla filijalko »Katoliške tiskarne«. Vsaj se je baje nek član zbornice izjavil svoječasnó proti prosilcu: »Ča bi bili v drugi tiskarni in ne v »Katoliški«, bi Vam bila koncesija sigurno dovoljena.«

Torej že valed firme, katera pri tiskarjih pač ne igra nikake vloge, se krši zakon! Nekemu prosilcu za zagorenski okraj se je pristavilo — sicer ne po odloku, a vendar po merodajni osebi —, da ondi sploh ne bude moč izhajati, poleg tega obtežuje njegovo prošnjo patuditi — ker nimamaturel (Snešno!) In ker imata gg. Drag. Hribar in F. Iglič maturo (iz ljudske šole), sta prišla do koncesije. Ni li to vnebovpijoča krivica, ki se godi izučenim strokovnoizkušnim prosilcem? Vsekakor so storili odklonjeni prosilci precejšnjo nedostojnost, da se niso merodajnim faktorjem šli preje poklonit po predpisani etiketi, ki je dandanašnji edina pomočnica rešitelja paragrafov.

Takoj torej, ko so bili prosilci odbiti, podeli se koncesija Hribarju in Igliču, in prvemu celo tedaj, ko je imel že dobro praveitajočo tiskarno v Celju, pridobivši si renomirano tverše po izkušnem tehničnem vodji.

Da je prišel g. Iglič do koncesije, je naravnost protipostavno, zakaj on nima nikake stekovne izobrazbe, četudi je gledal nekaj časa v Tillovi tiskarni, kako se vrtilo kolo; leto mu pač ni poklonilo temeljitih znanstev. Kako je prišel do učnega spridevala je istotako uganka, kajti na podlagi tarifa, vpeljanim po vseh ljubljanskih tiskarnah, traja učna doba poleg potrebne šolske izobrazbe štiri leta. Se je li on izučil trgovstva s papirjem in tiskarstva ob enem? In kako se je rešila ta izvedba?

Po edini inicijativi barona Heina! Kakor se je baje Iglič sam izrazil, govoril mu je prepričevalno, da potrebuje tiskarno za svoje lastne potrebe; a on bo izvrševal in sprejemal naročila — kar ni več lastna potreba, temveč potreba naročnikov. Dokazoval mu je, da so cene v ljubljanskih tiskarnah tako pretirane, da ni mogoče shajati, valed česar je primoran si nabaviti tiskarno, inšade nima eksistence. Na tako motivacijo mu je baron Hein dobrodušno dovolil, naj si le omisli potrebnega materiala.

In ker je gospod Iglič znan poljubljanskih tiskarnah kot ne ravno šarmanten mož, vprašamo dotično inštanco, ki mu je blagovolila pokloniti koncesijo: »Ne bode-li zdaj on škodil tiskarski obrti, ko bude delal bogvé s kakimi ljudmi in kako? Ne bode-li radi nepravilne konkurence zadal tiskarskemu obrtu udarec, da bodo i druge tiskarne spečevale slabejše izdelke? Se bode-li podvrigel tiskarskemu tarifu, ki velja za vse kranjske tiskarne?«

Kaj poreče k temu dobro organizirano društvo tiskarjev na Kranjskem in gremij principalo? Se-line kratijo potemtakem izkušnim članom pravice do eventuelne samostojnosti?

Predavanje o bedi Makedoncev. Prihodnjo nedeljo ob 8. uri zvečer bo predavala blag. gospa Terezina dr. Jenkova v veliki dvorani »Mestnega doma« o bedi Makedoncev, katero si je nedavno sama ogledala. To predavanje bo torej vsekakor jako zanimivo. Občinstvo naj blagovolí priti k predavanju to dno ob naznanjeni uri.

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani naznanja, da se bo prihodajo nedeljo, t. j. dne 29. listopada 1903 ob pol 11. uri dopoldne v domači kapei zavetišča usmiljenih sester (Leoninum) na Vodmatu kot cerkvena obietnica društva v smislu pravil brala sveta maša za prospeh društva kakor tudi za duševno zveličanje vseh umrlih udov in dobrotnikov istega. Društveniki in prijatelji društva si morejo objednem ogledati tudi društvene prostore za bolnike. — Vabilo je tiskano v nemški Kleinmayrjevi tiskarni, odbor je pa slovenski.

Prijet deserter. Deserterja 27. pešpolka, Jakoba Kosa, so prijeli v Novem mestu in ga pripeljali v Ljubljano.

Oddaljeno potresno tresenje je zabeležila zopet včeraj popoldne tukajšnja potresna opazovalnica.

Društvena godba priredi v soboto, dne 28. t. m., koncert v »Narodni kavarni«. — Vstop prost.

Ljubeznjivost. Peter Sterhav, sluga v hotelu »pri stonu«, se je danes dopoldne sprl z Bavčevó natakario Marijo Tekava na Dunajski cesti št 4 in jo vdaril z vrčkom po glavi ter jo znatno poškodoval.

V Ameriko. Včeraj zvečer odpeljalo se je v Ameriko 17 oseb.

Z Nemškega je brišlo včeraj v Ljubljano 150 delavcev. Delali so na Westfalskem in se vračajo sedaj v svoje kraje.

Nekoliko nesega je padlo danes po noči v Ljubljani.

Obesil se je sinoči v Velikih Laščah mož bivše tukajšnje branjevke Skubič, v jezi, da mu je žena s hčerjo odpotovala v Ameriko. Skubio je bil vdan pijančevanju.

Tatvina v tovarni za lep. Delavki Jeri Koselj, stanujoči na Dolenjski cesti št 45, je včeraj popoldne v tovarni za lep neka delavka ukradla iz krila, katera je bila med delom odložila, manjšo svoto denarja.

Maščevanje za »barabo«. V Podnartu je brezposelnikljubaški pomočnik, Ivan Acceto, stanujoči na Glincab, dne 25. t. m. napadel trgovskega vajenca Ludovika Jordana in ga stepel in to valed tega, ker mu je ta baje pred dvema letoma rekel »baraba«.

Prisiljenec pobegnil. Ignacij Mavec, 28 let star prisiljenec, pristojen v Želimlje, je danes zjutraj pobegnil od dela na vojaškem strelišču. Mavec je znan tat.

Delo ponočnjakov. V noči od 24. na 25. t. m. so v Vodmatu razgrajali ponočnjaki. Oinesli so pri prodajalnici Ant. Kluna v Bohoričevih ulicah napis, pri hiši Marije Ahčinove na Vodmatskem trgu so sneli žaluzije in pri vrtu Andreja Trškana na Stari poti so odrgali železna vrata in jih nesli na vrt tovarnarja Drag. Hribarja ob zaloški cesti.

Književnost in umetnost.

* **Repertoir slovenskega gledališča.** Jutri, v soboto, se poje Puccinijeva opera »Bohème«. Glavne vloge imajo gg. Orželski in Angeli ter Skalova in Kalivodova. Puccini piše opere od l. 1884. ter je spisal sledeča operna dela: »Whitisa«, »Edgar«, »Manon Lescant«, »Bohème«, »Tosca«, in »Ame Butterfly«. Zadnja se ni dogotovljena. Doslej je imela »Bohème« največji uspeh. Na Dunaju se je pela prej v gledališču ob Dunajščici, prav sedaj pa se poje v dvorni operi. — Prih. teden pride na oder dramska noviteta »kralj Harlekin«; opera študira Čajkovskega »Onjegin«.

* **Slov gledališče.** Pri torkovi predstavi igre »Morska deklica« ni bilo gledališče dobro obiskano, čeprav se je predstavljala burka. Opazimo, da se občinstvu ni priljubil lahki repertoar, in zato bi bilo jako umestno, da poskusi intendantca z drugimi, res umetniškimi igrami, da bi se pokazal procvit našega hrama modric igre te vrste, ki so zdaj redno na vrsti, nam ne ugajajo in ne pomenjajo prav nikakšnega napredka. Občinstvo, kar se ga nabere, se sicer zabava nad komiko igralcev, a to je tudi vse; druga koristi ni, tudi gledališka blagajna se ne polni preveč ob teh komadih. Nam se zdi škoda, da intendantca potratí večer za večerom za burke. Naše gledališče bi imelo lahko nekoliko večji pomen, ako bi odgovarjalo svojemu namenu. »Morska deklica« je občinstvo sicer prav dobro zabavala, kar radi priznamo, a nam se ni prikupila. Igralci so svoje vloge dobro izvršili, omenjamo fino, premišljeno igro gdč. Růckove, živo komiko gg. Liera in Verovška.

* **Slovensko gledališče.** Sinoči se je igrala drugič na našem odru, ali pred precej prazno hšo, francoska burka »Njegova hiša«. O igri sami ne govorimo danes, ker smo že zadajči izrazili svoje mnenje, ali opomnili bi, naj bi se naša intendantca ozrla rajši po slovanskih odrih in nam podala kaj krepkega, slovanskega. Kakor je pokazal sinočnji obisk kakor tudi aplavz, ima naše občinstvo francoskih burk za enkrat dovolj. Zakaj vedno francoske igre? Ali res nimamo ničesar domačega? Naša literatura govori nasprotno. ... Igralo se je sinoči dobro; z nekaterimi igralci smo bili prav zadovoljni, drugi se niso popolnoma poglobili v svoje vloge. V ulogi François je nastopil g. Nučič, pokazal je dobro voljo in precej zmožnosti tudi za večje vloge.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

500.000 mark sodnijskih stroškov je naraslo v obravnavi proti grofcih Hwilecki. Občinstvo je oproščeno grofice živahno pozdravljalo. — Kaznjenci uprli so se v kaznilnici v Benetkah. Vojaštvo je napravilo red. — Na dražbi bodo 24. t. m. v Belemgradu prodali zapuščino Obrenovcev. Prodana bo tudi ladja »Draga«. Opravo bo kupil kralj Peter. — Zmaj Jovanović, glavni srbski lirik, praznuje danes 70 etnico svojega rojstva. — Pretep v zbornici. V francoski zbornici so se 23. t. m. stekli nacionalci in socialisti. Socialisti so zahtevali razoroženje. — Na begu. Nastavljeni ruskih tvrđk na Japonskem beže na ruske vojne ladje.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Kriš. Sedlaraki mojster Anton Jugo v i c je izvrševal svojo obrt v Skofji Loki in, čeravno je bil že več let pasiven, je na-

rodeval razno blago, kakor kmetijske stroje, vino in druge reči. Njegove pasive znašajo okoli 2130 kron, nasprotno temu inventirala se je njegova imovina le na 74 K 20 h; dokazalo se je tudi, da je Jugovic od l. 1899 prezadolžen bil. Sodišče ga je obsodilo radi oregreška varnosti lastnine na 3 mes. zapora. — Popravljeni volilni imenik. Jozef Ravheker, posestnik v Buhinj. Bistrici, je kot občinski tajnik izbrisan iz volilnega imenika II. razreda 3 volivce in to po preteku reklamacijskega roka in mesto teh vpisal tri za II. razred neopravičene volilce. Sod. ga je obsod. na 8 dni oistr. zap. — Tatinski vajenec. Oton Gross, strugaraki vajenec v Ljubljani, je bil že za radi tatvine kaznovan. Meseca septembra t. l. je svojemu mojstru Josipu Oblaku izmaknil razne dragocenosti v vrednosti 103 K., iz zaprte delavnice je pa vzel 54 K in 1 prstan, vreden 6 K. Sodišče ga je obsodilo na 7 mesecev težke ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Slovenoi in razmere na Koroškem.

Dunaj, 27. nov. Slovensko dijaštvo izraža dr. Brejcu zahvalo na odločnem nastopu za pravice slovenskih Korošcev ter mu kliče navdušeno „Naprej!“ To je najboljši odgovor na brezstidno Körberjevo psovko. Dol s Körberjem!

Dunaj, 27. novembra. Ker je Körber pri zadnjem govoru o vseučiliščih popolnoma prezrl slovensko vseučilišče in naravnost izzivajoče odgovoril gledé koroških sodišč, je slovensko dijaštvo silno razburjeno in je pričakovati nemirov.

Dunaj, 27. nov. Dr. Brejce je danes prišel k dr. Körberju ter mu dal pojasnila o sodnijskih razmerah na Koroškem.

Moravče, 26. nov. Danes je umrla občespoštovana gospa Marjeta Detela, sestra prof. Komšek-a in mati gimnaz. ravnatelja, blag. gosp. Fr. Detela v Novem mestu.

Dunaj, 27. novembra. Začetkom današnje seje je dejal zborniški predsednik, da obžaluje „nekvalifikovano dejanje“ treh čeških radikalcev po včerajšnji seji. (Več v polit. pregledu. Op. uredništva.) Burni ugovori na strani čeških radikalcev. Klofač zahteva sestavo grajalnega odseka o izjavi zborniškega predsednika in povdarja, da je bil le priča včerajšnjim prizorom. Predsednik to zahtevo odkloni. Klofač kliče, da razsoja predsednik v lastni stvari. Nato predlaga poslanec Ploj ime-nom grajalnega odseka, ki je imel

sejo ob 10 uri dopoldne, izreči grajo posl. Steinu radi njegovega razžalji-vega klica poslancu Freslu. Razvila se je daljša debata, v kateri je Stein priznal, da je s specializiranjem Freslo-vega dejanja kot žepno tatvino predaleč zašel, in pravi, da je vzel seboj le nekaj „za spomin“. Fresl izjavi, da sploh nič dragocenega ni vzel seboj in tudi vzeti ni mogel. Zbornica je nato izrekla Steinu grajo. Nato je zbornica nadaljevala debato o Körberjevi izjavi.

Dunaj, 27. novembra. Sekundanta židovskega časnikarja Mandla, dva čas-nikarja, ki sta rezervna častnika, sta prišla danes Klofača pozvat na dvoboj. Klofač je dejal, da s častniškimi kari-katurami ne govori. Isti odgovor je dal tudi Sehnal.

Dunaj, 27. novembra. Vlada in stranke se pogajajo z Mladočehi, ki ložejo obstruirati proračunski provi-zorij. V slučaju, da bodo pogajanja brezvspešna, bo drž. zbor zaključen dne 11. decembra.

Budimpešta, 27. nov. Po kratki debati o zapisniku, je pričel govoriti finančni minister o proračunu za l. 1903.

Trst, 27. nov. Laški visokošolci so dali inicijativo za protestni shod proti dogodkom v Inomostu. Shod se bo vršil pojutrašnjim.

Rim, 27. novembra. V vseh veli-kih mestih Italije se vrše radi dogod-kov v Inomostu protiaavstrijske de-monstracije. Včeraj so morali v Bo-lonji, v gledališču Duse, prenehati s predstavo, v Genovi je velika mno-žica piskala in žvižgala pred avstrij-skim konzulatom. Francoski konzul je množico miril. Za danes so napo-vedani protestni shodi po vseh laških univerzah. Poleg vseučilišča v Rimu je vlada zaprla tudi vseučilišče v Tu-rinu ter je dala nalog, zapreti vse vi-soke šole, kjer se bodo pojavile proti-avstrijske demonstracije. V Milanu so se včeraj demonstracije ponovile. Nad 1000 oseb je vpilo pred avstrij-skim konzulatom „Dol z Avstrijo!“ „Slava Trstu!“ Vlada skuša z vso silo preprečiti take demonstracije, ki so ji posebno sedaj neljube. „Popolo Romano“, glasilo min. predsednika, demonstracije obsoja in pravi, da se morajo zadušiti. „Giornale d'Italia“ radi tega stališča ostro napada vlado.

Atene, 27. novem. Da je Turčija sprejela devet reformnih predlogov, pri-pisovati je deloma grškemu kralju, ki je svetoval sultanu, naj se ne upira dalje.

Društva.
(»Slovanska Čitalnica« v Mariboru) priredi v nedeljo, dne 29. nov. t. l. v »Narodnem domu« ob 8. uri zvečer komorni glasbeni večer s sledečim voporedom: 1. Ivan Beethoven: Kvartet v F, op. 18. 2. ») Novak: Ponočne vijolice; b) F. bich Zd.: Rože; poje g dr. Bela Stuhenc. 3. Schubert Fr.: Veliki kvintet, op. 114.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306.2 m, srednji kračni tlak 736.0 mm

Čas op-a	Stanje baro-metra, v mm.	Tempe-ratura po Celziju	Vetrevi.	Nebo	Pada-vina v 24 urah mm
26. 9. zveč.	732.5	1.8	sr. szah.	del. obl.	
27. 7. zjut.	733.9	0.2	sr. jzah.	obl.	1.2
27. 2. popol.	734.9	3.3	sl. jug	jasno	

Srednja včerašnja temperatura 3.5°, normale 1.3°
Zvečer se pohliskalo, ponoči pa nekoliko snežilo.

Zitne cene
dné 27. novembra 1903.
(Termin.)

Na budimpeštanski borst:

Pšenica za april	K 7.69	7.70
Rž za april	6.07	6.08
Oves za april	5.49	5.50
Koruz za maj 1904	5.17	5.18

(Efektiv).

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.80	do 8.35
Rž južne železnice	7.95	8.35
Rž	6.75	6.90
Ječmen	6.50	7.60
» ob Tisi	6.10	7.20

Suhe gobe, orehe, predivo, želod, vsake vrste fižol, žito, sadje, suho in sveže, sploh vse deželne pridelke, 1484 3-5
kupi Anton Kolenc v Celju.

Umetnijski zavod za silkanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.
Izdružuje zlasti: cerkevna okna različne izvišitve, Geniki in strokovni svet brezplačno. Osmikrat odlikovan s prvim darilom

Barve za umetnike, düsseldorfске dr. Schönfelda v pisicah, za akademične slikarje, ter Kaspar-jeve in Spitzauer-jeve, dobé se pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Frančiškanske ulice.
Vnania naročila proti povzetju. 524 7 11-3

Stanovanje
z dvema ali tremi sobami
išče neko slovensko društvo v Ljubljani.
Kdor ima primerne prostore, ki bi bili dovolj obširni za tak namen, naj se oglasi v našem uredništvu. Želeti je, da so prostori v pritličju ali vsaj v prvem nadstropju in bolj v središču mesta. 1547 4-2

Mejnarnodna panorama
Ljubljana, Pogačarjev trg.
Fotoplastiški umetniški zavod
s povsem novo briljantno razsvetljavo.
Vsaki teden druge dežele.
v soboto, dne 28. novembra leta 1903
zadnji razstavljeni dan
Milenijske razstave
v Budimpešti 1896.
Od nedelje, dné 29. novembra do
sobote, 5. decembra:
Slavnost kronanja
kralja Edvarda VII.
v Londonu
v slavnostnem kinču.
Nihče naj ne zamudi, sleherni teden ogledovati te velezanimive slike na steklo, ki jim ni primere in ki so nalašč napravljene za ta zavod. Vstopnina je, dasi so negativni stali mnogo denarja, zelo nizka. Vsem društvom, višjim učiteljskim in ljudskim šolam bodi obisk teh zemlje-pisno urejenih potovanj priporočen pra v posebno.
Popolno nasdomestilo potovanja.
Najlepši potni spomini.
Serija 40 v. Otroci 20 v. 6 serij
2 kroni, 10 serij 3 krone.
Za šole in društva znižane cene.
Velespoštovanjem
1559 1-1 **ravnateljstvo.**

Zadnji teden
subskripcije do 1. decembra na delnice za zgradbo hotela „UNION“ v Ljubljani.
Pristopne izjave dobé se v pisarni družbe „UNION“, Kongresni trg št. 19 v Ljubljani in se pošljejo tudi na zahtevo po pošti.

V svarilo!
Usojam se sl. občinstvu uljudno naznaniti, da razun mene nima nihče drugi pravice izdelovati cementnih vodnjakov s stopnjicami nizdol.
Izdelovanje omenjenih vodnjakov ali rovokopov je moja lastna iznajdba, zavarovana po c. kr. patentu, št. 3028.
Toliko v svarilo sl. p. n. občinstvu, da se obvaruje lastne škode!
Sp. Šiška, dné 25. nov. 1903. 1544 3-3
Z odličnim spoštovanjem
Filip Ropas,
lastnik c. kr. patenta za izdelovanje rovokopov in vodnjakov.

Ščiti za krste,
da se iste v grobu ne stlačijo,
najcenejše in najpopolnejše nado-mestilo za zidano grobnico.
Vis. c. kr. ministrstvo nofr. zadev jih je odobrilo in dopustilo, da se smejo uporabljati po vseh glavnih mestih.
Posebno se priporočajo z ozirom na bližnjo otvoritev novega pokopališča in s tem zvezana prenašanja nanj.
V zalogi jih ima:
pogrebni zavod Frana Doberleta v Ljubljani. 1509 2